

Брак и семејство в Корана

В Корана има няколко Сури, в които са представени различни аспекти на изгонването на Адам и Ева от Рая. В тях е зададен божественият модел на отношението мъж – жена. Те не са просто мъж и жена /т.е. - същества с различен пол/, а те са съпрузи, т.е. вече са свързани в брачен съюз. Затова бракът е и канонична ценност. Ислямът признава жената за равен партньор на мъжа в запазването на живота чрез децата, които ще родят. Същевременно бракът е и свещен, тъй като чрез него се поддържа връзка и хармония не само между съпрузите, но и между тях и Аллах. В Суриите е заложена част от една система от нравствени норми, които регламентират отношенията между мъжа и жената. Общото в тях е присъствието на Аллах като централна фигура - той ги сътворява, той ги прави съпрузи, той им казва да раждат човеци, но само с неговото знание и съгласие. Божественото послание носи ясна ценностна система – йерархия в отношенията – хора и Бог; мъж – жена; в брака и отношенията на съпружество.

Семејство от Якоруда, 60-те години на XX век

В Корана строго са регламентирани всички възможни функции на семејните отношения /сексуални, възпроизводителни, производителни и възпитателни/ чрез точно обозначени предписания и забрани, свързани с различни жизнени събития – смърт, развод и вдовство.

Коранът регламентира и най-интимната страна от живота на мъжа и жената – сексуалната. Каноничният Ислам се отличава с положително отношение към половото съжителство, ласките и тялото, тъй като в него отсъства идеята за “първородния грях”. Сексуалният акт е благословен от Аллах, но той трябва да води до съхраня-

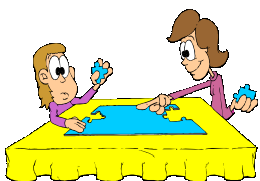
ването съжителство, ласките и тялото, тъй като в него отсъства идеята за “първородния грях”. Сексуалният акт е благословен от Аллах, но той трябва да води до съхраня-

ване на рода чрез родените деца и този акт се свързва с вечната природа и с дейностите, които човек върши в нея.

Аллах определя навсякъде първенство на мъжа над жената, тъй като тя е от неговото ребро и почти негова рожба и затова трябва да го слуша. Идеята, че жената е като дете на мъжа се коментира и в много ислямски текстове.

Но едва ли само чрез Корана може да се търси и извежда спецификата на ислямското семейството, тъй като то има своя история на ежедневието и социална история, свързана с различни пространства и времена.

Дейности и задачи

Като се разделите по групи разгледайте внимателно снимките на преписите на Корана, които са запазени

Препис на Корана от 16 век

и до днес в Ориенталски отдел на Народната библиотека “Св. Св. Кирил и Методий” в София и се опитайте да откриете пет признака, по които те могат да се обединят и които биха могли да очертаят традицията в ръкописите на Корана. Използвайте и допълнителната информация след края на главата. Ако ви се отдаде възможност, можете да посетите Народната библиотека и да видите оригиналите.

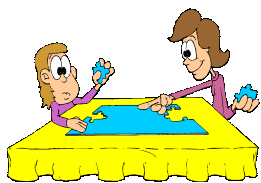

- Какво е за мюсюлманите Корана? Защо?
- Всички ли мюсюлмани тълкуват Корана по един и същ начин?
- За какви други свещени книги знаете и какво?

щени книги знаете и какво?

Препис на Корана от 19 век

Анализирайте по групи следните части от сури от Корана, като се опитате да дискутирате въпросите след тях. При общото обсъждане не заб-

равяйте, че всяко мнение е ценно и трябва да се зачита, но след като се аргументира.

Предварително извадете вкъщи от Корана /ако използвате последното издание на Корана, има азбучен показалец/ и части от други Сури, които регламентират отношенията мъже – жени.

“О, хора, бойте се от своя Господ. Който ви сътвори от един човек и сътвори от него съпругата му, и от двамата намножи мъже и жени” /Сура 4 : 1/.

“Той е Онзи, Който ви сътвори от един човек и стори от него съпругата му, за да намери при нея спокойствие. И след като я облада, тя понесе лек товар и продължи с него. А когато натегна двамата призоваха своя Господ: “Ако ни дарии читаво дете, ще сме признателни” /Сура 7 : 189/.

“Аллах ви сътвори от пръст, после от частица сперма, после ви стори съпрузи. И никоя жена не забременява и не ражда без негово знание” /Сура 35 :11/.

Въпроси за дискусия:

- Кои са нравствените норми в Корана, които регламентират отношенията между мъжете и жените?
- Опишете правата и задълженията на мъжете и жените в брака;
- В божествените послания заложена ли е или не йерархията в отношенията мъж – жена?
- Толерира ли религията отношения между мъжете и жените извън брак?
- Каква е основната цел на брака, според Корана?

Анализирайте следващите текстове, като изведете в отделна таблица забраните и предписанията, които са заложени в Корана и регламентират брачните, сексуалните и възпроизводителни отношения между мъжете и жените.

“И не встъпвайте в брак с жените, за които са се женили бащите ви, освен което е било преди исляма. Това е непристойност, гнусота и злочест път. Под възбрана за вас са майките ви, дъщерите ви, сестрите ви, лелите ви, вуйните ви, дъщерите на брата и дъщерите на сестрата и жените, които са ви кърмили и сестрите ви по кърмене, и майките на жените ви; и заварените под ваша опека дъщери на жените ви, при които сте влезли в съпружество; и съпругите на синовете ви, които са ваша плът.” /Сура4:23/.

· Какво разбирате под “кръвосмешение”?

· В Корана отношенията между какви хора се разбират като кръвосмешение. Спазват ли се тези забрани и при вас?

· Има ли случаи, в които има бракове между втори и трети братовчеди?

· Знаете ли какви са възможните последиците от такива бракове?

“А разведените жени да изчакат във въздържание три месечни кръвотечения и не им е позволено да скриват онова, което Аллах е сътворил в утробите им, ако вярват в Аллах и Сетния ден. Тогава техните мъже, ако искат помирение, имат най-голямото право да си възвърнат. И жените имат същите права, каквито и задължения съгласно обичая, но мъжете са едно стъпало над тях.” /Сура 2 : 228/.

“Кажси на вярващите мъже да свеждат погледите си и да пазят целомъдрието си! За тях това е най-чистото. Свеждащ е Аллах за техните дела...” /Сура 24 :30/.

· Как разбирате понятието “целомъдрие”?

· Избройте на общ постер всички нравствени качества, които трябва да притежава един мюсюлманин по Корана и по това, което сте чували от близките си, а на друг - всички забрани, свързани с неговото всекидневно поведение. Дискутирайте ги.

Направете индивидуални интервюта с ходжата или с други възрастни хора, като ги разпитате какво пише

в Корана. Разберете имате ли вкъщи Свещената книга и как, къде и от кого се пази? Разпитайте близките си защо така я пазят? Какви други книги, свързани с религията се пазят във вашия дом?

Обсъдете колективно всички събрани разкази.

“Запазените в Отдела ръкописни Корани обхващат седем века. Най-ранният от тях е от 7 май 1271 година, а последният препис е от 1870. Сбирката наброява повече от 150 ръкописа и печатни издания на Корана. Печатните издания също са подредени хронологично – от 1845 до 1967 година. Съдържанието им е едно – кораничният текст, но художественото оформление на ръкописите е различно, въпреки че е подчинено на традицията.

Коранът е първата книга, написана на арабски език. С оглед на съдържанието, той е сборник от проповеди, обредни и юридически предписания, заклинания, молитви, назидателни разкази и притчи, исторически предания. Частите на Корана са препредадени от Мохамед Ахмед ибн Абдалах /ок. 570–632/, който е пророк на Аллах и основател на ислямската религия. Всичко в Корана е свещено слово, идващо пряко от божеството, избрало за общуване с хората арабския език. Коранът като литературна форма е римувана проза. Дели се на 114 глави, наречени *сури*, всяка е разделена на *аяти*, което означава божествено знамение, чудо. Те са 6666, думите са 77439, а буквите 325345. Сурите имат различна дължина: от три до 286 *аята* и различно име – първата “Откриващата”, след нея “Кравата” и т.н. Според времето и мястото на произнасяне, те се определят като *медински* или *мекански*.

Най-ранните, запазени и до днес преписи на Свещеното писание на исляма се отнасят към границата между седми и осми век. Всеки препис съдържа в себе си историята на развитието на арабската графика, на нейните основни компоненти: графичен текст, който има различни по форма и големина начална и последна буква и допълнителни графични средства и знаци, които се разпределят по значение и функции в няколко групи:

· Първата – отразява разделянето на текста по различни начини: на седем равни части, за да се чете в продължение на една седмица; на тридесет равни части, колкото са дните в лунния месец. Раздробяването се прави, за да се улесни четенето и да се разпредели по равно през деня. Затова са различни заглавните карета за названията на от-

делните Сури, знаците разделящи съседни Аяти, използването на цвят, шрифт, орнамент, удължения между отделните думи.

· Втората – дефинира и систематизира правилата за рецитация. Най-често тези знаци се разполагат в междуредията и са с червен цвят. Като знаци се използват графемни и различни геометрични фигури. Те се отнасят до правилното артикулиране на определени звукове, до местата за пауза и вдишване, за удължаване или кратко изричане на гласния звук (фонемата).

Художественото оформление на ръкописите е изключително многолико, въпреки че е подчинено на традицията.

/Стоилкова, А., З. Иванова, Свещеният коран през вековете – каталог на изложба от ръкописи и печатни издания, съхранявани в НБКМ, С., 1995/

Жени от село Рибново, 1999 г.